Polska Akademia Nauk Instytut Podstawowych Problemów Techniki

Turbulencja w mikrokanale? Sławomir Błoński

Motywacja

Turbulencja w układzie mikroprzepływowym?

- czy możliwa do zaistnienia?
- czy spotykana w zastosowaniach praktycznych?

- mikromieszalniki
- mikroreaktory chemiczne
- mikrowymienniki ciepła
- generatory aerozoli i emulsji

Motywacja: biologia i medycyna

System podawania leków jako implant jamy ustnej

(1) Main housing

(4) Valve

O.A. Scholz et. all, "Drug delivery from the oral cavity: focus on a novel mechatronic delivery device" Drug Discovery Today, Vol. 13, No. 5/6, 2008

Motywacja: chemia i elektronika

Corning microstructure with efficient cooling

Mikroreaktor chemiczny z wydajnym układem chłodzenia

D.M. Roberge et. all "Development of an Industrial Multi-Injection Microreactor for Fast and Exothermic Reactions – Part II" *Chem. Eng. Technol.* 31, No. 8, 1155–1161, 2008

Motywacja

Układy mikroprzepływowe:

- wymiar charakterystyczny: **1**μ**m** ÷ **1**mm
- duży stosunek powierzchni do objętości ⇒ większy wpływ ścianek kanału na strukturę przepływu
- duża względna chropowatość ścianek
- większy wpływ kształtu wlotu na strukturę przepływu

\downarrow

Mogą pojawić się różnice w porównaniu ze skalą makro w:

- strukturze przepływu
- granicy przejścia laminarno turbulentnego
- oporach przepływu

Motywacja

<u>Przejście laminarno – turbulentne</u>

Drastyczna zmiana parametrów układu:

- intensywność mieszania
- strumień ciepła (układy chłodzenia)
- opory przepływu

Poznanie procesów w skali mikro i określenie charakteru przepływu:

- optymalizacja pracy układów mikroprzepływowych
- intensyfikacja procesów wymiany ciepła i masy

Motywacja: aktualny stan wiedzy

- Wyznaczenie granicy przejścia L-T
- Określenie struktury przepływu w mikrokanale
- Określenie "długości drogi rozwoju" przepływu
- Wpływ parametrów na granicę przejścia L-T:
 - kształt przekroju poprzecznego
 - stosunek wysokości do szerokości kanału
 - długość kanału
 - materiał ścianek kanału
 - chropowatość ścianek kanału
 - rodzaj i właściwości płynu

Liczba Reynoldsa

$$\operatorname{Re} = \frac{\rho UL}{\mu} \equiv \frac{UL}{\nu}$$

gdzie: U – prędkość średnia

- L wymiar charakterystyczny
- μ lepkość dynamiczna
- v lepkość kinematyczna

$$\bigcup^{\mathsf{D}} \leftarrow \mathsf{L} \equiv \mathsf{I}$$

h

≬h

W

 \leftarrow L = śr. hydrauliczna = 4wh / 2(w+h)

 $\leftarrow L \equiv h; \quad (h/w \rightarrow 0)$

krytyczna Liczba Reynoldsa w makroskali

Re_{kr 1} = liczba Reynoldsa, poniżej której każde zaburzenie zostanie wygaszone

Re_{kr 2} = liczba Reynoldsa, powyżej której każde najmniejsze zaburzenie ulegnie wzmocnieniu

Kanał o przekroju kołowym:

O. Reynolds (1883): $Re_{kr\,1} = 2260$, $Re_{kr\,2} = 13.000$ Współczesne pomiary: $Re_{kr\,1} = 1760$, $Re_{kr\,2} = 100.000$

Kanał 2D (przepływ Poiseuille'a pomiędzy dwiema płaszczyznami): $Re_{kr1} = 2700, Re_{kr2} = 5772$

Pomiar spadku ciśnienia

$$Q = \frac{\pi R^4}{8\mu l} \Delta P.$$

← zależność wydatku objętościowego i spadku ciśnienia w przepływie Poiseuille'a

$$f = 2 \frac{\Delta p}{\Delta L} \frac{d}{\rho u^2}$$

← współczynnik oporów przepływu (wzór Darcy)

G.P. Celata et al., Characterization of fluid dynamic behaviour and channel wall effects in microtube, *International Journal of Heat and Fluid flow*, Volume 27, pp. 135-143, 2006

Pomiar spadku ciśnienia

Mala, G.M.; Li, D., Flow characteristics of water in microtubes, International Journal of Heat and Fluid Flow, Vol. 20, Issue 2, pp. 142-148, 1999

Anemometria obrazowa w skali mikro: µPIV

Fluorescencyjne cząstki znacznikowe (2µm) widziane pod mikroskopem

Schemat stanowiska mikro-PIV

- Kamera PIV *PCO SensiCam* (rozdzielczość 1280x1024, min. $\Delta t = 200$ ns)
- Super szybka kamera CMOS PCO 1200.hs (max. 40720 fps)
- Dwu-impulsowy laser Nd-YAG SoloPIV NewWave (30mJ na impuls)
- Ciągły laser argonowy (5W)

Oświetlenie w technice µPIV

światła zielonego, $\delta_{corr} \cong 35 \mu m$

Spektrum wzbudzenia i emisji fluorescencyjnych cząstek znacznikowych

Stanowisko pomiarowe w technice µPIV

PCO SensiCam (1280x1024) CMOS Camera – PCO 1200.hs Double Pulse Laser Nd-YAG Hg lamp Fluorescent tracers 2um Micropump

Przykładowe obrazy przepływu w technice µPIV

∆t = 200ns

Przykładowe wektorowe pole prędkości uzyskane techniką µPIV

Opływ kwadratowego progu wielkości 100µm umieszczonego w mikrokanale

Przejście laminarno-turbulentne dane literaturowe

Pierwsze prace wskazywały, że przejście laminarno turbulentne ma miejsce przy liczbach Reynoldsa znacznie niższych niż w skali makro

- Peng, X.F.; Peterson, G.P., Frictional flow characteristics of water flowing through rectangular microchannels, J. Exp. Heat Transfer, Vol.7, Issue 4, pp. 249-264, 1995
- Peng, X.F.; Peterson, G.P., Convective heat transfer and flow friction for water flow in microchannel structures, International Journal of Heat and Mass Transfer, Vol. 39, Issue 12, 2599-2608, 1996
- Mala, G.M.; Li, D., Flow characteristics of water in microtubes, International Journal of Heat and Fluid Flow, Vol. 20, Issue 2, 142-148, 1999

Badano przepływ wody przez kapilary o średnicach od 50μm do ok. 350μm Długość kapilary: 30 ÷ 100mm Przejście L-T przy 300<Re<1500

Li, Ewoldt i Olsen (2005) – pomiary μ PIV przepływu wody Mikrokanał z PDMS: 320 x 330 μ m, długość: 50mm, D_h=325 μ m liczba Reynoldsa: 272 < Re < 2853

Na podstawie fluktuacji <u'>/u_{max} wyznaczono:

- krytyczną liczbę Reynoldsa Re_{kr}=1535

- w pełni rozwinięty przepływ turbulentny dla 2630<Re<2853

Profile prędkości: wyznaczone eksperymentalnie i analitycznie

Znormalizowany profil fluktuacji wzdłużnych prędkości

Znormalizowany profil fluktuacji poprzecznych prędkości

Kandlikar (2005) przeanalizował wpływ chropowatości ścianek kanału na spadek ciśnienia w przepływie przez kanał o wymiarach 10.03 x 100mm Średnica hydrauliczna kanału: 325µm ÷ 1819µm Liczba Reynoldsa: Re=200÷5700

W mikrokanałach: chropowatość względna bardzo duża!

Zaobserwowano spadek krytycznej liczby Reynoldsa wraz ze wzrostem względnej chropowatości

Kanał gładki

Kanał chropowaty "bez przesunięcia"

Kanał chropowaty "z przesunięciem"

$$\frac{\operatorname{Re}}{C = 24(1 - 1.3553\alpha^* + 1.9467\alpha^{*2} - 1.7012\alpha^{*3})$$

+ 0.9564 $\alpha^{*4} - 0.2537\alpha^{*5}$).
$$\alpha^* = \text{wys. kanału / szer. kanału}$$

$$\alpha^* = \text{wys. kanału / szer. kanału}$$

$$\alpha^* = \text{wys. kanału / szer. kanału}$$

$$\alpha^* = \text{wys. kanału / szer. kanału}$$

Najnowsze prace nie wskazują wyraźnych różnic pomiędzy strukturą przepływu i granicą przejścia laminarno-turbulentnego w skali mikro i makro

- Sharp, K.V.; Adrian, R.J., Transition from laminar to turbulent flow in liquid filled microtubes, Experiments in Fluids, Vol. 36, Issue 5, pp. 741–747, 2004
- Celata, G.P.; Cumo, M.; McPhail, S.; Zummo, G., Characterization of fluid dynamic behaviour and channel wall effects in microtube, International Journal of Heat and Fluid Flow, Vol. 27, Issue 1, 135-143, 2006
- Wibel, W.; Ehrhard, P., Experiments on liquid pressure-drop in rectangular microchannels, subject to non-unity aspect ratio and finite roughness, Proc. Int. Conf. Nano-, Micro-, Minichannels (ICNMM2006), Limerick, Ireland, June 19-21, 2006, no. 96116
- C. Rands, B.W. Webb, D. Maynes, Characterization of transition to turbulence in microchannels, International Journal of Heat and Mass Transfer, Vol. 49, pp. 2924–2930, 2006
- Wibel, W.; Ehrhard, P., Experiments on the laminar/turbulent transition of liquid flows in rectangular microchannels, Heat Transfer Engineering, Vol. 30, Issue 1-2, pp. 70-77, 2009

Wibel i Ehrhard (2009): brak różnic ze skalą makro!

- pomiary μPIV
- mikrokanał o przekroju prostokątnym: 1:1, 1:2, 1:5
- stała średnica hydrauliczna: 133µm, długość: 27mm
- chropowatość: $<0.9\mu m \Rightarrow$ chropowatość względna <0.7% (kanał gładki)
- Pomiary prowadzono 25mm od wlotu
- $\Delta p_{max} = 20 bar \implies Re_{max} = 4000$
- Wyznaczono dla kanału:
 - (1:1): $\operatorname{Re}_{kr} = 1900 2200$
 - (1:2): $\text{Re}_{kr} = 1950 2700$
 - (1:5): $\operatorname{Re}_{kr} = 2300 3400$

W. Wibel, P. Ehrhard, Experiments on the laminar/turbulent transition of liquid flow in rectangular microchannels, Heat Transfer Engineering, Volume 30, Issue 1 & 2, pp. 70-79, January 2009

Znormalizowany, w pełni rozwinięty profil prędkości średniej (kanał 1:1)

- *ū* średnia czasowa prędkości
- *u_m* średnia po przekroju (wyznaczona z wydatku)

W. Wibel, P. Ehrhard, Experiments on the laminar/turbulent transition of liquid flow in rectangular microchannels, Heat Transfer Engineering, Volume 30, Issue 1 & 2, pp. 70-79, January 2009

Znormalizowana wartość prędkości na osi symetrii (kanał 1:1)

W. Wibel, P. Ehrhard, Experiments on the laminar/turbulent transition of liquid flow in rectangular microchannels, Heat Transfer Engineering, Volume 30, Issue 1 & 2, pp. 70-79, January 2009

Gęstość prawdopodobieństwa w wybranym punkcie na osi symetrii kanału

Re = 2113

kanał 1:1

21.5 m/s – reżim laminarny

18.5 m/s – reżim turbulentny

W. Wibel, P. Ehrhard, Experiments on the laminar/turbulent transition of liquid flow in rectangular microchannels, Heat Transfer Engineering, Volume 30, Issue 1 & 2, pp. 70-79, January 2009

Współczynnik intermitencji na osi symetrii kanału (kanał 1:1)

$$\gamma = \sum \Delta t_{tur,i} / \Delta t_{tot}$$

obszar intermitencji

W. Wibel, P. Ehrhard, Experiments on the laminar/turbulent transition of liquid flow in rectangular microchannels, Heat Transfer Engineering, Volume 30, Issue 1 & 2, pp. 70-79, January 2009

Profil wzdłużnej intensywności turbulencji Ti_x (kanał 1:1)

W. Wibel, P. Ehrhard, Experiments on the laminar/turbulent transition of liquid flow in rectangular microchannels, Heat Transfer Engineering, Volume 30, Issue 1 & 2, pp. 70-79, January 2009

Profile wzdłużnej Ti_x i poprzecznej Ti_v intensywności turbulencji

$$Ti_x = \frac{\sqrt{u'^2}}{\hat{u}} \quad , \quad Ti_y = \frac{\sqrt{v'^2}}{\hat{u}}$$

W. Wibel, P. Ehrhard, Experiments on the laminar/turbulent transition of liquid flow in rectangular microchannels, Heat Transfer Engineering, Volume 30, Issue 1 & 2, pp. 70-79, January 2009

Analiza przepływu turbulentnego w mikrokanale (prace własne)

- brak wyraźnych różnic pomiędzy strukturą przepływu w skali mikro i makro
- brak wyraźnych różnic pomiędzy granicą przejścia L-T w skali mikro i makro
- odejście od przekroju kwadratowego mikrokanału (1:1) powoduje przesunięcie granicy przejścia L-T w kierunku wyższych Re i rozszerzenie przedziału intermitentnego
- duża chropowatość względna (>10%) powoduje wzrost oporów przepływu przez mikrokanał i spadek krytycznej liczby Reynoldsa

Analiza przepływu turbulentnego w mikrokanale

Rozpatrzono przepływ w układzie mikroprzepływowym:

- o małym stosunku szerokości do wysokości: $\alpha *= 0.4/15 \approx 0.027$
- małej długości: 1mm

Zastosowania techniczne:

- wytworzenie pola prędkości z silnymi naprężeniami ścinającymi
- tworzenie jednorodnych emulsji

mikro-kanał 400µm wysokości

Geometria emulsyfikatora

Model emulsyfikatora z optycznym dostępem do jego wnętrza

mikro-kanał

<u>Szczelina:</u> 400µm x 1mm x 15mm Wydatek: do 0.204 dm³/s Liczba Reynoldsa w szczelinie: do 6770

Analiza eksperymentalna – mikro-PIV

Schematyczny przekrój emulsyfikatora z przyjętym układem współrzędnych i pozycją obszarów pomiarowych

Profil	X [mm]	Y [mm]	Z [mm]
P1	-1.45 ÷ -0.7	-0.2	0
P2	-0.35 ÷ 0.35	-0.2	0
P3	1	0 ÷ -3.75	0
P4	3	0 ÷ -3.75	0
P5	8	0 ÷ -3.75	0

<u>Cząstki znacznikowe:</u> cząstki fluorescencyjne o średnicy 2µm

Obiektyw mikroskopu: 10x/NA0.3/WD17.30mm

Szerokość rejestrowanych obrazów wynosi 0.7mm

Mikro-PIV – wyniki pomiarów

Pole prędkości: wlot do szczeliny

Położenie P1 Wydatek: $Q = 0.204 \text{ dm}^3/\text{s}$ Re = 6770

Mikro-PIV – wyniki pomiarów

Pole prędkości: wylot ze szczeliny

Położenie P2 Wydatek: $Q = 0.204 \text{ dm}^3/\text{s}$ Re = 6770

Mikro-PIV – wyniki pomiarów

Profile P3, P4 i P5 prędkości V_x i średnia energia kinetyczna turbulencji (xz)

Symulacja numeryczna

Pakiet obliczeniowy: Fluent (Ansys nc.)

- symulacja DNS ⇒ dokładne, niestacjonarne rozwiązania niezmodyfikowanych równań Naviera-Stokesa ⇒ pełna, czasowa i przestrzenna skala turbulencji
- użycie modelu k- $\varepsilon \Rightarrow$ prędkość średnia oraz intensywność dyssypacji energii turbulencji

Geometria – identyczna z eksperymentem

- $k-\varepsilon$ obliczenia w ¼ całości geometrii (457 473 elementów siatki)
- DNS obliczenia w całości geometrii (1 745 830 elementów siatki)

Symulacja numeryczna – Direct Numerical Simulation (DNS)

Energia kinetyczna turbulencji tke_{xz}

$$tke_{xz} = \left\langle V_{x}^{\prime 2} \right\rangle + \left\langle V_{z}^{\prime 2} \right\rangle$$

DNS – przepływ niestacjonarny Wydatek: Q = 0.204 dm³/s krok czasowy: $\Delta t = 1 \cdot 10^{-7}$ s

Symulacja numeryczna vs. eksperyment

Porównanie profili prędkości Vx wyznaczonych eksperymentalnie (PIV) i numerycznie (CFD)

1mm (P3)

3mm (P4) <u>za wylotem s</u>zczeliny

<u>CFD:</u> model k- ε DNS Q = 0.204 dm³/s

8mm (P5)

Proponowana geometria

Odpowiednie zmodyfikowanie geometrii ścianek może wymusić chaotyczną konwekcję w przepływie między dwiema ściankami i zwiększyć intensywność transportu ciepła i masy już przy bardzo niskiej liczbie Reynoldsa

Metody analizy:

- analiza stateczności
- analiza numeryczna (DNS)

J. Szumbarski, Instability of viscous incompressible flow in a channel with transversely corrugated walls, Journal of Theoretical and Applied Mechanics, Vol. 45, No. 3, pp. 659-683, 2007

Wygaszanie początkowych zaburzeń, Re = 20

Znormalizowana prędkość V_x

Wygaszanie początkowych zaburzeń, Re = 70

Znormalizowana prędkość V_x

Wzmacnianie początkowych zaburzeń, Re = 100

Znormalizowana prędkość V_x

Re = 100

Re=100

Pole zaburzeń na płaszczyźnie symetrii (y = 0)

Re = 100

Pole zaburzeń na przekroju poprzecznym (płaszczyzna z = 0)

Re = 100

Pole zaburzeń na przekroju poprzecznym (płaszczyzna z = 0)

ANALIZA NUMERYCZNA I TEORETYCZNA - WYNIKI

Współczynnik wzmocnienia początkowych zaburzeń

(w arbitralnie przyjętych jednostkach)

Krytyczna liczba Reynoldsa: $Re_{cr} \approx 80$

Wnioski

- najnowsze badania wskazują brak wyraźnych różnic pomiędzy strukturą przepływu w skali mikro i makro
- duża chropowatość względna (>10%) powoduje wzrost oporów przepływu przez mikrokanał i spadek krytycznej liczby Reynoldsa
- odejście od przekroju kwadratowego mikrokanału (1:1) powoduje przesunięcie granicy przejścia L-T w kierunku wyższych Re i rozszerzenie przedziału intermitentnego
- wysoka liczba Reynoldsa (6770) w krótkim 1mm mikrokanale nie zapewnia turbulizacji przepływu - nie zaobserwowano znaczących fluktuacji prędkości
- przejście laminarno turbulentne zachodzi kilka milimetrów za wylotem z mikro-szczeliny

Wnioski

- istnienie przejścia L-T potwierdza strefa silnej recyrkulacji przepływu występują kilka milimetrów za wylotem z mikroszczeliny
- wyniki symulacji DNS potwierdziły brak fluktuacji w szczelinie przepływ jest tutaj quasi-laminarny
- wyniki symulacji numerycznych pokrywają się z danymi eksperymentalnymi
- odpowiednie poprzeczne pofalowanie ścianek kanału może w znacznym stopniu destabilizować przepływ
- możliwa jest chaotyczna konwekcja w przepływach laminarnych o niskiej licznie Reynoldsa (ok. 60)
- dzięki specyficznemu pofalowaniu ścianek kanału możliwa jest intensyfikacja procesu mieszania, wymiany ciepła i masy

Dziękuję za uwagę

SYMULACJA NUMERYCZNA

Geometria kanału i siatka obliczeniowa

 $s = 0.3; \alpha = \pi/3 \approx 1.047$

Siatka: strukturalna, 405000 elementów (błąd rozwiązania < 0.35%)

Badania stabilności przepływu wykonano dla 13 różnych wartości Re: 1, 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 100, 200, 500, 1000, 3000

ANALIZA EKSPERYMENTALNA

Model eksperymentalny:

- wykonany z poliwęglanu
- dolna powierzchnia: 20 rowków
- średnia wysokość kanału: 793µm
- szerokość: 33.6mm
- długość: 75mm

ANALIZA EKSPERYMENTALNA - WYNIKI

Trajektoria cząstki fluorescencyjnej szerokość obrazu: *0.3mm* migawka *0.12s*, liczba Reynoldsa *Re=120*

Zmierzone pole zaburzeń *O.2mm* pod górną ścianką kanału.

Szerokość zdjęcia = 0.85 mm, liczba Reynoldsa Re = 150.